

Novela trestního zákoníku

V roce 2025 došlo k zásadní změně přístupu českého právního řádu k **drogové kriminalitě**. Novela trestního zákoníku mění nejen úpravu obecných drogových trestných činů, ale zejména reflektuje širší světový a evropský trend **přesunu právní úpravy nakládání s konopím pro vlastní potřebu mimo rámec trestního práva**. Podobné změny v minulých letech provedly například i Malta nebo Německo. Vedle snížení trestních sazeb a zavedení nového samostatného trestného činu, který se týká výhradně nakládání s konopím, dochází totiž k úplné legalizaci přechovávání a pěstování malého množství konopí pro vlastní potřebu.

Podle nové právní úpravy by mělo být nově **zcela legální přechovávání až 100 gramů sušiny konopí a pěstování až tří rostlin osobami staršími 21 let pro vlastní potřebu**. Je nicméně důležité podotknout, že novela rozlišuje přechovávání konopí v rámci obydli osoby a mimo něj. Nastavený limit 100 gramů se tak **vztahuje pouze na přechovávání konopí v rámci obydli**. **Mimo obydli je pak limit snížen na 25 gramů**.

Coby podmínka pro legální nakládání s konopím je, zejména v souvislosti se zletilostí a zákonnými omezeními pro prodej alkoholu, které jsou shodně stanoveny na 18 let, zajímavá také zákonodárcem zvolená věková hranice 21 let. Důvodem je pravděpodobně snaha o ochranu mladých dospělých vzhledem k možným dopadům užívání konopí na vývoj mozku a riziko rozvoje některých duševních poruch, byť důvodová zpráva tuto argumentaci výslovně neuvádí.

Významný přínosem novely je nastavení jasné hranice mezi přestupkem a trestným činem, i když pouze v případě přechovávání a pěstování konopí pro vlastní potřebu. Trestného činu se nově dopustí ten, kdo pro vlastní potřebu pěstuje pět rostlin konopí nebo přechovává buďto 50 gramů konopí mimo své obydli nebo 200 gramů v obydli. Tato úprava tak odstraňuje dřívější právní nejistotu spojenou s výkladem pojmu „větší než malé množství“.

Novela také zavádí zcela nový trestný čin nedovoleného nakládání s konopím (§ 283a). Jedná se s nejvyšší pravděpodobností o pokus přiblížit současnou právní úpravu principu regulace psychoaktivních látek na základě míry jejich škodlivosti. Vyčlenění konopí z obecného drogového trestného činu do samostatného ustanovení s mírnějšími tresty tak více reflektuje nižší společenskou škodlivost konopí oproti jiným drogám, a zároveň ponechává prostor pro postih závažnějších forem trestné činnosti (např. organizovaný zločin, distribuce konopí dětem, způsobení těžké újmy na zdraví).

Vzhledem k historickému posunu, který představuje v přístupu k drogovým trestným činům, byla novela nevyhnutelně podrobena kritice. Jejím terčem bylo, kromě kategorické opozice vůči jakékoli legalizaci nakládání s konopím, zejména vypuštění skutkové podstaty „přechovávání konopí pro jiného“ z nového ustanovení o nedovoleném nakládání s konopím. Podle zástupců policie a státních zástupců může tento přístup komplikovat postih dealerů, kteří nebyli přistiženi při činu, například prodej konopí zákazníkovi, a jejichž záměr tak nelze jednoznačně prokázat. Zastánci novely naopak tvrdí, že za situace, kdy má být legální přechovávání až 100 gramů konopí pro vlastní potřebu, není legitimní paralelně kriminalizovat přechovávání menšího množství „pro jiného“, obzvlášť když je v praxi často těžké hranici mezi těmito dvěma skutky spolehlivě určit. Přechovávání pro jiného by pak stále mělo být možné trestat například jako pokus distribuce nebo prodeje konopí, i když se samotné přechovávání pro jiného ve skutkové podstatě dále nacházet nebude. Pro výklad nových ustanovení tak bude zásadní budoucí přístup soudů.

Závěrem lze konstatovat, že tyto změny trestního zákoníku představují výrazný krok směrem k dekriminizaci a racionální drogové politice. **Novela by měla nabýt účinnosti dne 1. ledna 2026.**